Európsky parlament
2024-2029

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

2024/2057(INI)

10.10.2024

NÁVRH SPRÁVY

o odporúčaní Európskeho parlamentu Rade o prioritách EÚ pre 69. zasadnutie Komisie OSN pre postavenie žien
(2024/2057(INI))

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

Spravodajkyňa: Lina Gálvez

OBSAH

Strana

NÁVRH ODPORÚČANIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU 3

PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJKYNI POSKYTLI INFORMÁCIE.....7

NÁVRH ODPORÚČANIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Rade o prioritách EÚ pre 69. zasadnutie Komisie OSN pre postavenie žien (2024/2057(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na deklaráciu OSN s názvom *Beijing Declaration and Platform for Action* (Pekinská deklarácia a Pekinská akčná platforma) z 15. septembra 1995 a na výsledky jej hodnotiacich konferencií,

– so zreteľom na správu generálneho tajomníka OSN Komisii OSN pre postavenie žien s názvom *Review and appraisal of the implementation of the Beijing Declaration and Platform for Action and the outcomes of the twenty-third special session of the General Assembly* (Preskúmanie a hodnotenie vykonávania Pekinskej deklarácie a Pekinskej akčnej platformy a výsledky dvadsiateho tretieho mimoriadneho zasadnutia Valného zhromaždenia) z 13. decembra 2019,

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku s názvom Akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť (GAP) III – ambiciózny program pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ (JOIN(2020)0017) z 25. novembra 2020 a na sprievodný spoločný pracovný dokument útvarov s názvom *Objectives and Indicators to frame the implementation of the Gender Action Plan III (2021-25)* (Ciele a ukazovatele na vymedzenie vykonávania akčného plánu pre rodovú rovnosť III (2021 – 2025)) (SWD(2020)0284),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. marca 2022 o akčnom pláne EÚ pre rodovú rovnosť III[1],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. februára 2021 o budúcich výzvach v oblasti práv žien v Európe: viac ako 25 rokov po Pekinskej deklarácii a Pekinskej akčnej platforme[2],

– so zreteľom na briefing s názvom *Accelerating progress on Sustainable Development Goal 5 (SDG 5): Achieving gender equality and empowering women and girls* (Urýchlenie pokroku pri dosahovaní cieľa udržateľného rozvoja č. 5: Dosiahnutie rodovej rovnosti a posilnenie postavenia žien a dievčat), ktorý 18. septembra 2024 uverejnilo generálne riaditeľstvo pre parlamentné výskumné služby,

– so zreteľom na správu orgánu OSN Ženy a odboru OSN pre hospodárske a sociálne veci s názvom *Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender Snapshot 2024* (Pokrok pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja: Prehľad situácie v oblasti rodovej rovnosti 2024) zo septembra 2024,

– so zreteľom na článok 121 rokovacieho poriadku,

[1] Ú. v. EÚ C 347, 9.9.2022, s. 150.
[2] Ú. v. EÚ C 465, 17.11.2021, s. 160.

– so zreteľom na správu Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A10-0000/2024),

A. keďže rovnosť medzi ženami a mužmi je základnou zásadou EÚ a keďže vonkajšia činnosť EÚ sa touto zásadou musí riadiť;

B. keďže ľudské práva žien a rodová rovnosť nie sú len základnými ľudskými právami, ale aj predpokladmi ďalšieho rozvoja a zníženia chudoby a nevyhnutným základom mierového, prosperujúceho a udržateľného sveta;

C. keďže 189 vlád z celého sveta vrátane EÚ a jej členských štátov sa na štvrtej svetovej konferencii o ženách v Pekingu v roku 1995 zaviazalo pracovať na dosiahnutí rodovej rovnosti a posilnenia postavenia všetkých žien a dievčat;

D. keďže Pekinská deklarácia a Pekinská akčná platforma predstavujú najkomplexnejší globálny program na podporu rodovej rovnosti a sú považované za medzinárodnú „listinu práv“ žien, v ktorej sú práva žien vymedzené ako ľudské práva a v ktorej sa opisuje vízia rovnakých práv, slobody a príležitostí pre všetky ženy na svete, a v roku 2015 boli opätovne potvrdené cieľom udržateľného rozvoja č. 5 (Dosiahnutie rodovej rovnosti a posilnenie postavenia žien a dievčat) stanoveným v Agende OSN 2030 pre udržateľný rozvoj, pričom sa určili ciele a konkrétne opatrenia pre celý rad problémov týkajúcich sa žien a dievčat;

E. keďže len šesť rokov pred konečným termínom cieľov udržateľného rozvoja OSN – rokom 2030 – nebol v plnej miere dosiahnutý žiadny z ukazovateľov v rámci cieľa č. 5; keďže podľa odhadov OSN treba na urýchlenie pokroku a s cieľom zabrániť tomu, aby odstránenie medzier v právnej ochrane žien a právnych predpisov diskriminujúcich ženy trvalo 286 rokov, prijať zásadné opatrenia;

F. keďže v štúdii OSN[3] o hodnotení cieľa udržateľného rozvoja č. 5 z roku 2024 sa zdôrazňuje, že stále existujú sociálne normy, ktorými sa legitimizuje násilie páchané na ženách a dievčatách, obmedzuje prístup k službám zdravotnej starostlivosti, podľa ktorých sa neplatená starostlivosť a práca v domácnosti prideľuje výlučne ženám a ktoré obmedzujú možnosti žien zastávať vedúce pozície;

G. keďže Valné zhromaždenie OSN upozornilo na aktívny odpor proti pokroku v oblasti rodovej rovnosti a globálne sa šíriace odmietavé postoje voči právam žien; keďže je jasne a naliehavo potrebné opätovne potvrdiť skutočnú rovnosť a ľudské práva žien a dievčat[4];

1. odporúča Rade, aby:

a) potvrdila svoj záväzok k dodržiavaniu Pekinskej deklarácie a Pekinskej akčnej

---

[3] OSN, *Are we getting there? A synthesis of UN system evaluations of SDG 5*, marec 2024, https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2024/03/are-we-getting-there-a-synthesis-of-un-system-evaluations-of-sdg-5.

[4] Valné zhromaždenie OSN, *Escalating backlash against gender equality and urgency of reaffirming substantive equality and the human rights of women and girls: Report of the Working Group on discrimination against women and girls*, 15. máj 2024, https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/073/47/pdf/g2407347.pdf.

platformy, ako aj celej škály opatrení na podporu ľudských práv žien a dosiahnutia rodovej rovnosti, ktoré sú v nej uvedené; potvrdila svoj záväzok k dodržiavaniu ľudských práv žien prostredníctvom uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti vo všetkých oblastiach a cykloch politiky, k vykonávaniu osobitných a cielených opatrení v záujme ľudských práv žien a rodovej rovnosti a k zabezpečeniu riadneho rodového rozpočtovania;

b) zabezpečila, aby sa rodová rovnosť a práva žien plne a hrdo uplatňovali vo všetkých aspektoch vonkajšej činnosti EÚ prostredníctvom primerane financovaného, rodovo transformačného, inkluzívneho a prierezového prístupu;

c) zabezpečila plné zapojenie Parlamentu a jeho Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť do procesu rozhodovania o pozícii EÚ na 69. zasadnutí Komisie OSN pre postavenie žien (10. – 25. marca 2025); zabezpečila, aby mal Parlament pred rokovaniami primerané a včasné informácie a prístup k pozičnému dokumentu EÚ; a ďalej zlepšovala medziinštitucionálnu spoluprácu a neformálne konzultácie, a to aj pred rokovaniami a počas nich, aby sa riadne začlenili priority Parlamentu;

d) náležite zhodnotila pokrok a neúspechy, ktoré sa vyskytli pri vykonávaní Pekinskej deklarácie a Pekinskej akčnej platformy;

e) obnovila úsilie EÚ o prekonanie zostávajúcich výziev spojených s úplným vykonávaním Pekinskej deklarácie a Pekinskej akčnej platformy; zabezpečila, aby EÚ išla príkladom tým, že zavedie spoľahlivé politické opatrenia na riešenie rodovej nerovnosti vo všetkých jej prejavoch, boj proti nej a jej predvídanie a posilnenie postavenia žien v celej ich rozmanitosti;

f) pripomenula, že EÚ zohráva dôležitú úlohu v snahe o dosiahnutie sveta uplatňujúceho rodovú rovnosť prostredníctvom podpory partnerských krajín pri riešení rodovej diskriminácie; zabezpečila, aby EÚ išla príkladom, a naliehavo vyzvala zvyšných päť členských štátov, ktoré ešte stále neratifikovali a neimplementovali Istanbulský dohovor, aby tak urobili v čo najkratšom čase;

g) presadzovala rovnaké príležitosti pre všetkých vo všetkých oblastiach života s cieľom umožniť ženám v celej ich rozmanitosti naplno využiť svoj potenciál, najmä pri rozhodovaní, či už politickom, ekonomickom, akademickom alebo kultúrnom, keďže je to nevyhnutné aj pre dobrú správu vecí verejných a tvorbu politík; v tejto súvislosti vyjadrila nesúhlas so semiotickým násilím páchaným na ženách v politike, ktoré udržiava a posilňuje negatívne stereotypy o ženách a odrádza mladé ženy od vstupu do politiky a verejnej sféry;

h) zdôraznila, že slabé politické vedenie, nedostatočné nasadenie, chýbajúce údaje, nedostatočné investície a nárast hnutí orientovaných proti právam boli označené za prekážky; preto treba presadzovať myšlienku väčšieho počtu žien vo vedúcich pozíciách, zvýšiť investície a vykonať komplexné politické reformy s cieľom prekonať tieto systémové prekážky a dosiahnuť skutočnú rovnosť v spoločnosti;

i) uplatňovala hľadisko rodovej rovnosti a rodové rozpočtovanie vo všetkých oblastiach politiky EÚ vrátane vonkajšej činnosti a išla v tejto súvislosti príkladom;

j) sa zaviazala k neustálemu hodnoteniu a aktívnym nápravným opatreniam vo

vnútorných a vonkajších politikách EÚ, pokiaľ ide o rodovú rovnosť, uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti a rodové rozpočtovanie;

k) vyzvala Komisiu, aby ďalej rozvíjala a zavádzala konkrétne a náležite financované plány a opatrenia s cieľom dosiahnuť ciele udržateľného rozvoja OSN, konkrétne tie, ktoré sa týkajú rodovej rovnosti;

l) zaujala vedúce postavenie v celosvetovom boji proti odmietavým postojom voči rodovej rovnosti a právam žien;

m) naliehala na Komisiu, aby ďalej rozvíjala a zlepšovala zber údajov rozčlenených podľa pohlavia a zabezpečila, aby tieto údaje prispievali k lepšej tvorbe politík; a tiež posilnila Európsky inštitút pre rodovú rovnosť, pokiaľ ide o financovanie aj kapacitu;

n) bezodkladne a v plnej miere vykonávala plán GAP III EÚ a zabezpečila, aby 85 % všetkých nových opatrení v rámci vonkajších vzťahov do roku 2025 prispievalo k rodovej rovnosti a posilneniu postavenia žien;

o) vzala na vedomie a vykonala odporúčania uvedené v uznesení Parlamentu z 10. marca 2022 o pláne GAP III EÚ, a tak uprednostnila plán GAP III vo všetkých aspektoch vonkajšej činnosti EÚ prostredníctvom rodovo transformačného a prierezového prístupu, a to z hľadiska geografického pokrytia a oblastí činnosti plánu GAP III, ako aj uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti vo všetkých oblastiach vonkajšej činnosti, či už v oblasti obchodu, rozvojovej politiky, humanitárnej pomoci, bezpečnosti alebo odvetví, ako je energetika a poľnohospodárstvo;

p) navrhla, financovala a vykonávala politiky zamerané na obmedzenie úlohy rodu ako faktora chudoby v EÚ a prostredníctvom vonkajšej činnosti aj mimo nej s náležitým prihliadnutím na prierezové faktory, ako sú vek, opatrovateľské povinnosti, zdravotné postihnutie, rasa a sexualita;

q) riešila systémové a základné príčiny chudoby žien a posilňovala postavenie žien a dievčat v celej ich rozmanitosti prostredníctvom vzdelávania, odbornej prípravy, celoživotného vzdelávania, nediskriminačných pracovných príležitostí, prístupu k sociálnym službám, vyváženia neplatenej starostlivosti a sociálnych povinností legislatívnymi iniciatívami, boja proti rodovým stereotypom a podpory žien ako vzorov;

r) vyzvala na ďalšie úsilie, právne predpisy a presadzovanie existujúcich opatrení s cieľom zabezpečiť práva pracovníčok v domácnosti;

s) posilnila reakciu, zdroje a súbor nástrojov EÚ tak na vnútornej, ako aj na vonkajšej úrovni, pokiaľ ide o rodovo motivované násilie vrátane domáceho, sexuálneho, fyzického, psychického a ekonomického násilia, a to aj vo vojnových zónach, pričom by mala vziať do úvahy migráciu, prostitúciu a sexuálne vykorisťovanie;

t) zabezpečila, aby ženy v celej svojej rozmanitosti mali prístup k zdravotníckym službám, a to aj pokiaľ ide o sexuálne práva a reprodukčné zdravie, vrátane sexuálnej a vzťahovej výchovy primeranej veku, antikoncepcie, bezpečného a legálneho umelého prerušenia tehotenstva, materskej zdravotnej starostlivosti a zdravotníckych služieb založených na starostlivosti;

u) vyzvala na väčšie úsilie riešiť rodové otázky v kontexte zelenej transformácie vzhľadom na prierezový a neprimeraný vplyv zmeny klímy na ženy a dievčatá, najmä v rozvojových krajinách, konštatujúc, že účinky zmeny klímy nie sú rodovo neutrálne;

v) podporovala a posilňovala organizácie občianskej spoločnosti, ktoré podporujú práva žien;

2. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto odporúčanie Rade a pre informáciu Komisii.

PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJKYNI POSKYTLI INFORMÁCIE

Spravodajkyňa na vlastnú zodpovednosť vyhlasuje, že informácie jej neposkytol žiadny subjekt ani osoba, ktoré treba uviesť v tejto prílohe podľa článku 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku.